

[Aksel Larsen.]

ditioner og de politiske erfaringer, der er gjort på samfundets nuværende udviklings-trin.

Det er jo bekendt, at vi kommunister har den opfattelse, at samfundsudviklingen uvægerligt går i socialistisk retning, mod forhold, hvor ingen kan eje produktionsmidlerne, hvor ingen kan leve af andres arbejde, men hvor samfundet ejer produktionsmidlerne og udnytter dem til alle menneskers gavn. Det er heller ikke ubekendt, at vi aldeles ikke opfatter det danske samfund af i dag som et socialistisk samfund — vi ved, at det er et kapitalistisk samfund. Følgelig går vi ikke ud fra, at man i dag kan skrive en socialistisk forfatning i det kapitalistiske Danmark, men vi har i vort arbejde med forfatningen indstillet os på så godt som muligt at opføre status, at sikre befolkningens rettigheder i så høj grad som muligt, sikre folkets suverænitet og sikre Danmarks suverænitet.

På den anden side må man være klar over, at det er ikke rigtigt i dag at bygge en forfatning op, sådan som junigrundloven af 1849 var opbygget. Junigrundloven af 1849 var på daværende tidspunkt og efter de daværende forhold et kolossalt fremskridt. Man må imidlertid ikke glemme, at i de mere end 100 år, der er gået siden 1849, er der sket en meget kraftig udvikling. Vi har i dag et helt andet samfund end det, vi havde for hundrede år siden. Der er sket en kolossal industrialisering af samfundet, der er foregået en skærpet klassedeling, og arbejderklassen, der er besiddelsesløs, udgør vel omkring en trediedel af befolkningen — måske mere.

Der er sket en sådan udvikling, at man fra alle sider erkender nødvendigheden af samfundsindgreb, bl. a. i erhvervslivet, som man slet ikke drømte om i 1849, og om hvilke indgreb man vel har lov til at sige, at det i høj grad er tvivlsomt, om de egentlig hidtil er foretaget i overensstemmelse med forfatningens bogstav.

Alt dette gør, at 1849-grundlaget ikke mere er tidssvarende — det er forældet. Det gør, at hvis man ville føre udviklingen à jour, måtte man foretage en langt mere dybtgående revision end den, der er foretaget i det forslag, statsministeren har fremsat.

Hvordan burde man opbygge og udforme Danmarks Riges Grundlov i dag? Man

burde først og fremmest — og dette skal ikke blot tages idémæssigt, men også hvad selve grundlovens opbygning angår, hvad rækkefølgen af dens kapitler og paragrafer angår — optegne folkets rettigheder og friheder og derefter garantien for disse rettigheder og friheder, sikringen af dem. Som det tredje burde man tage folkerepræsentationen, dens suverænitet og dens opbygning som folkets repræsentant. Og tilsidt kunne komme — og burde komme — regeringen, dens pligter og beføjelser.

Da forfatningskommissionen begyndte sit arbejde for 7 år siden, forestillede vi os i vor måske utilladelige naivitet, at man ville foretage en virkelig revision af grundloven, overveje, om man nu skulle blive stående ved 1849-grundlaget og dets opbygning, eller om man skulle undersøge, om man ikke burde omkalfatre det efter de førnævnte retningslinier. Men det har man ikke gjort. Man har tilrettelagt kommissionens arbejde således, at det var umuligt at trænge igennem med det synspunkt, at man ikke skulle gå den nuværende grundlov igennem paragraf for paragraf og se, om paragrafferne burde ændres hist og her, men at man først skulle se på de store linier og derefter tage udformningen af paragrafferne.

Det fremsatte forslag til Danmarks Riges Grundlov, som behandles her, indeholder trods en forældet opbygning alligevel betydelige fremskridt. Mange af dem er opnået på vort initiativ, mange af dem er indføjet efter vore forslag, og det har kostet lange drøftelser i forfatningskommissionen, før vi på adskillige punkter kunne få ørenlyd for de synspunkter, at der måtte ske fremskridt, bl. a. hvad angår sikring af borgernes personlige rettigheder.

Må jeg tillade mig at sige, at i den omdelte betænkning fra forfatningskommissionen er der en fejl, som jeg anholdt på forfatningskommissionens sidste møde, men flertallet ville ikke tage hensyn til mine indvendinger, til trods for at de sagligt var ubestrideligt rigtige. Det siges i betænkningen, at i kommissionen har et flertal været enigt om det nedenfor aftrykte forslag til en ændret affattelse af Danmarks Riges Grundlov samt om det ligeledes aftrykte forslag til tronfølge lov. Denne fremstilling er ikke rigtig. Der er ganske vist et flertal i kommissionen, der har tilsluttet sig det her forelagte grundlovsforslag i